

SAKSFRAMLEGG

Forebyggende plan for barn og unge

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	28.11.2024
	Kommunestyre	12.12.2024

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til kommunestyret:

Forebyggende plan for barn og unge vedtas

Begrunnelse

Forebyggende plan har sin bakgrunn i Lov om barnevern § 15-1 der følgende ansvar gis til den enkelte kommune: «Kommunen skal fremme gode oppvekstsvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier.» § 15-1 annet ledd presiserer at kommunestyret skal vedta en plan for kommunens arbeid, der målet er å bidra til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og av fordelingen av kommunens ressurser til dette arbeidet.

Saksopplysninger:

Hovedtema:

Nyere forskning viser at kommuner som baserer tidlig innsats på symptomvurderinger, vil glippe på omtrent halvparten av de mest risikoutsatte barna i de fire til seks første leveårene. Formålet med forebyggende plan er derfor å gi kommunens ansatte et bedre grunnlag for å kunne iverksette tiltak basert på kunnskap om risikofaktorer, fremfor å handle på allerede synlige symptomer hos barn og unge. Planen skal gi en oversikt over allerede etablerte tiltak i kommunen, samt avdekke områder som bør styrkes i det videre. Forebyggende plan gir en oversikt over tiltak som retter seg mot å begrense risikofaktorer, i tillegg til å styrke beskyttende faktorer, for barn og unge i kommunen.

Barnevernsreformen tredde i kraft 01.01.2022. Bakgrunnen for reformen var at ansvaret for barnevernet så langt hadde vært delt mellom stat og kommune, og at den fordelingen har bidratt til utfordringer og uforutsigbarhet i tilbud. I den nye reformen flyttes mer ansvar på barnevernsområdet til kommunene. Reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Målene for reformen er at:

- Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging.
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov.
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt.
- Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv.

Ett av målene med reformen er at kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging i hele oppvekstsektoren. Tidlig innsats er først og fremst en investering i innbyggernes velferd, men må også ses på som en investering som kan spare kommunen for mer inngripende og kostbare tiltak senere. Forebyggende plan er en del av denne investeringen. Målet med planen er å bidra til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og av fordelingen av kommunens ressurser til dette arbeidet.

Det har med virkning fra 1. august 2022 også blitt vedtatt bestemmelser om samarbeid, samordning, barnekoordinator og individuell plan som påvirker velferdstjenestelovgivningen. Blant annet skal velferdstjenestene samarbeide på systemnivå, det vil si utover oppfølgingen til det enkelte barn, ungdom og deres familie. Velferdstjenestene skal samarbeide både for å ivareta egne oppgaver, og for at andre tjenesteytere skal kunne ivareta sine oppgaver. Formålet med samarbeidsplikten på systemnivå er å legge til rette for samarbeid på individnivå. Samarbeidsplikten på systemnivå er også viktig for at tjenestene skal lykkes med det forebyggende arbeidet, ved at barn og unge som trenger det, får rett hjelp til rett tid (Helsedirektoratet, 2022).

I arbeidet med denne planen har det vært nedsatt en arbeidsgruppe bestående av representanter fra de ulike tjenestene som arbeider med barn og unge i kommunen. Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra barnehage, skole, PPT, barnevern, NAV og forebyggende helse. De ulike representantene har også vært ansvarlige for brukermedvirkning fra ulike grupperinger og organisasjoner i kommunen.

Arbeidet med forebyggende plan er informert om på flere arenaer i kommunen. Ungdomsrådet har vært involvert i å gi tilbakemeldinger på hvilke områder som særlig kan styrkes i det videre. Deres uttalelser har vært med på å forme anbefalingene som legges frem. Frivillige organisasjoner som jobber med barn og unge i kommunen har fått tilsendt høringsutkast, og blitt oppfordret til å komme med tilbakemelding. SU og FAU på alle oppvekst institusjonene har blitt forelagt høringsutkastet på deres respektive møter i høsten 2024 og informert om muligheten til å skrive høringssvar. Høringsutkastet er også sendt til kommunens virksomhetsledere, kommuneoverlegen, Statsforvalteren og Buskerud fylkeskommune.

Det har kommet inn to høringssvar, fra henholdsvis Buskerud fylkeskommune og Norefjell husflidslag. Innspillene fra Buskerud fylkeskommune anbefalte at FNs bærekrafts mål nr 17, samarbeid for å nå målene, innlemmes i planen. Dette, samt anbefaling om å innlemme plan- og bygningsloven §5 i medvirkningsprosessen er tatt med inn i planen. Høringsinnspillet fra Norefjell husflidslag er som følger: *«I forebyggende plan bør det innarbeides tiltak som har som mål at vi får en bygd med et godt samhold på tvers av geografi.. Dette betyr mye for å skape et godt miljø for barn og ungdom i bygda, for å hindre utenforskap og være forebyggende for å hindre mobbing. Foreldre har her en viktig rolle og må gå foran og vise at alle kan være venner selv om en har forskjellige meninger. Derfor bør planen inneholde direkte og konkrete tiltak rettet mot foreldrenes holdninger.»*

Planen legger vekt på videre tiltak innen styrking av foreldrekompetanse, samt styrke innsatsen innen trygt og godt skole – og barnehagemiljø. Arbeidsgruppen vurderer at innspillet retter seg mot disse tiltakene, men at høringsinnspillet har et for omfattende detaljnivå, og innlemmes derfor ikke i planen.

I oversikten over allerede etablerte tiltak i Krødsherad kommune, fremkommer det noen områder som særlig bør prioriteres i det videre forebyggende arbeidet. De fleste av de etablerte tiltakene faller inn under selektiv forebygging, mens de universelle og indikerte tiltakene er i mindretall. Det kommer blant annet frem at kommunen i dag har få universelle tiltak som retter seg mot foreldres rusmiddelbruk eller alvorlige former for psykiske lidelser. Dette er også et område med få tiltak på indikert nivå. Et annet område som bør styrkes i det videre, er indikerte tiltak ved skadelig psykososialt miljø i barnehage/skole, som f.eks. ved opplevd mobbing. Dette sammenfaller også med tilbakemeldinger som er innhentet gjennom brukervedvirkning.

Anbefalte satsninger i planen:

Samtidig som det forebyggende arbeidet på alle de gjennomgåtte områdene må være i kontinuerlig utvikling, gir denne oversikten og innhentede tilbakemeldinger gjennom brukervedvirkning, et utgangspunkt for å peke i retning av satsningsområder for det videre forebyggende arbeidet i Krødsherad. Følgende områder anses som viktige i den kommende planperioden:

- Styrke rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid.
- Utvikle kommunens treffsteder for ungdom.
- Styrke foreldrekompetanse.
- Styrke innsatsen innen trygt og godt barnehage- og skolemiljø.
- Videreføre tverrfaglig samarbeid og kompetanseutvikling, som for eksempel gjennom BTI og TIBIR.
- Utvikle et lavterskeltilbud psykisk helse for barn og unge.

Kommunedirektørens vurdering:

Forebyggende plan for barn og unge gir en bred oversikt over eksisterende tiltak i kommunen. Gjennom systematisk utarbeidelse av planen har det blitt avdekket seks hovedsatsningsområder som kommunen bør vektlegge i det videre forebyggende arbeid for barn og unge. Arbeid med disse satsningsområdene vil innebære behov for økonomiske prioriteringer i kommunens budsjett, samt at det vil være viktig å være proaktiv og søke på ulike tilskuddsordninger som inkluderer satsningsområdene.